

ACC. N:R M. 9659:1-5.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: J. Aug. Persson

Härad: Bawa

Adress: Pl. Kvärbod. gat. 13, Lund

Socken: Bjurlöv

Berättat av: Densamme

Uppteckningsår: 1945

Född år 1874 i Malmsö

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Luffare och landsstyggare i mitten av 1800-talet.

Luffare och Landstrykare i mitten af 1880-talet.

Bland Sånna s. k. luffare i Malmö- och Lundstrakterna under min barndom kan jag framhålla några stycken af båda könen som jag minns.

Det fanns särskildt en som hade hemman i Mellangrefrie som hette Nils Fredriksson Knös, han ^{hade} varit väldigt arbetat i sitt lif, han strök hela Skåne rundt, både sommar och vinter, rätt ofta var han i sällskap med en annan luffare från Wärlby under förup, som hette Hans Läst.

Nils Knös var enfaldig och dum, men Hans Läst han mera spekerad som det heter, och dref med den ande. Alltid blef det Knös som fick bli syndabocken när Hans Läst hade satt i spelet något tjufstycke ^{som} de spelat, då tog han till benen ty Hans Läst kunde spring värre än en häst, och långbenad var han också.

Nils Knös satt på en s. k. slästen och dog en gång när han var ute på turnen nästan på röddelätt.

Hans Läst dog också ute på en väg mot Ellalmö, den s. k. Sallesvågen i Kvarnby, där hette den här en snödrifva kallt. Knylfusen, så blev han i ett hus för en timme upp, men han dog strax därpå.

Nils Knöös var snäll och medgärlig, men den andre var farlig att tutas med, ty det gick han till attack, och ^{han} slog han med vald. Han fick tag i, han skjuddes ingenting, han kunde bli isken som en tjur.

Han höll mest till på Toedörra lägerplats om somrarna och sprang ofta flera gånger om dagen till Dalby gästgärdet för att efter besöken till militären.

St. Läst går in af en annan sort som hette Christoffer Persson, ^{han} var nog haft sitt distrikt afver held Skåne, han var känd under benämningen "Söderens skald", han var verkligen en skald, en almsgesald i likhet Per Tomasson, han var spälläroren från Bjureshög, han höllt sig bättre än de två andre, men hade Hans Läst kändsin att bjuda på så vad han inte nej förän

Luffare nr
Sid. 2.

Luffare. o.
Fol. 3.

han var dödfull, ty han var lik sin far, en stor syp-
stock, men sen en dill och rättägn^{kon}de menscha ändå.

Han hade en gång varit spräddare, men det hade
han aldrig haft lust till, så fast det blef väl så
far han gjut på tyg, då dikta han får så många som
ville hära på honom, men alltid ville han ha en tan-
keställare tillä till, för att få den rätta inspirationen.

Han dikta för grevar och baroner, bänder och patroner
som han sade, för var han i Hölle, än i Skånska, han
blef alltid väl mottagen var han kom, men så var det
if med de två andra. Han var ju Lödrens skald.

Han dog i Södra Tällarp i efl. han i byen där, hos någon
som vårdade honom, och ligger begravd öster om kyrkan.
Han betraktades inte som luffare, och liggde inte heller,
han var en djupt religiös man, hans dikter vittna därom.
Hans dikter fins när "Kulturen i Lund."

Så var det en tredje som strök omkring, men den har
jag aldrig sett, endast hört talas om, han var en s. k.

trallkonstnär, han kunde förvända sig på folk, som
dit hette på den tiden, han hette vidt. Rapper, men kal-
lades endast Rapper, kommianten Rapp, han hade
vidt varit cirkusartist en gång, men kommit på depis.

Man kan var född, eller var han dog vet jag inte heller.
Så minns jag två kvinnliga luffare, den ena var från
"Rinkaby", och kallades för "Rinkaby-Hanan", hon var
fantastiskt klädd, i blåkiga skrikande färger som en
eigeneska, med långa viftande band k olika kula-
rer vid sidorna, hon var s. k. fjänd som det hette.

Så var där en annan som kallades för den "vita deffen",
hon var alltid klädd i vitt, som kvinnorna voro före
när någon släpning hade dött, hon hade stort vitt
fårkläde med långa breda band hängande vid
båda sidor, och så ett vitt kläde på hufvudet.

Hon var gäckarebbad, hon gick jemt och skulle mö-
ta sin s. k. fästman som en gång blagit henne föl.

Det skulle ha varit en grett i Malmö Caroli, sådes

Luffare o.
Sid. 4.

det med bestämdhet, han kette visst Fredlund.

Dessa två, de kommo liksom de manlige rätt ofta
vandrande vägen fram förbi Lunnarås skola på
1880-talet, alltid mot norr, nog mot okänt mål.

Och vi pröfvar följde dem ibland ett godt stycke
på väg för att uppråka med dem, och se deras egen-
domliga maskeraddräkter.

För alla dessa varo den tidens visst afur hela Skåne
skändes originelle, luffare, som den ene efter den andre
så smånigen helt försvunno.

Jag hade så när glömt den som drog omkring och vätte
björnen, men var han varipån, eller vad han kette, det
vet jag inte, men han sade alltid, "nu börjas det."

Sk blef det till ett ordspråk, "nu börjas det, sa den
sone vätte björnen."

Så vet jag g mer om luffare i min hemtrakt.

Lund den 15/3 1945

J. P. Persson.

Luffare o.

Sid. 5.